



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Principia Juris Canonici : Ex Libro ... Decretalium Gregorii
IX. Pontificis M / Antehac In Alma & Archi-Episcopali
Benedictina Universitate Salisburgensi**

König, Robert

Salisburgi, 1725

VD18 80460518

30. De Officio Legati.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61781](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61781)

Dixi ordinariè: nam si delegatus, vel officialis Episcopi recusetur, recusationis causa coram Episcopo est probanda, etsi an eundem ab officiali nequeat appellari. Textus & Layman in c. 4. h. t. in 6.

40 IX. Denique finitur hæc jurisdictio finitâ causâ; sive per transactionem, compositionem, acceptilationem, aut pactum de non petendo; sive per latam, & executioni mandatam sententiam in controversia delegata. c. 9. & ibi: Glossa h. t.

TITULUS XXX.

De Officio Legati.

SUMMARIA.

1. Quis dicatur Legatus?
2. Legatus alius est à latere, alius natus, alius missus.
3. Legatus missus cum potestate Legati de latere eam potestatem habet, quam Legatus Cardinalis.
4. Legatos constituit S. Pontifex.
5. An Legatus recipiendus sit, antequam literas Apostolicas exhibeat?
6. Quenam committantur Legato. 7. Et quo modo constituantur?
8. Officium Legati.
9. Usque 14. Potestas Legati de latere. 14. Potestas Legati missi. 15. Potestas Legati nati.
16. Et seq. Quibus modis finitur Officium Legati?

1. Oquitur hic Titulus duntaxat de Legato Pontificio, cujus officium in aliquibus affine est officio delegati.

§. I.

1. Desinitur Legatus Pontificius, quòd sit Juxta à Sede Apostolicâ missus in aliquam Provinciam, cum potestate administrandi negotia Ecclesiastica, quæ sunt muneris Apostolici.

§. II.

2. Dividitur in Legatum de latere, Legatum natum, & Legatum missum. Legatus de latere est quilibet Cardinalis, si Legatus constituitur: nam cum Cardinales sedeant ad latus

KÖNIG IN DECRET. LIB. I.

Papæ, si fiant Legati, accommodato nomine Legati de latere nuncupantur, quasi assumpti de latere Papæ ad legationem. Legatus natus est, qui legationis munus ex singulari Papæ privilegio suæ dignitati annexum habet; sic dictus: quia cum eligitur ad illam dignitatem, quasi unâ veluti nascitur Legatus: qualis est Archi-Epif. Toletanus in Hispania, Pisanus in Italia, Rhemensis in Gallia, Pragensis in Bohemia; in Germaniâ Celsissimus Princeps & Archi-Epif. Salisburgensis, & alii alibi. Azor. p. 2. lib. 5. c. 27. q. 1. Legatus missus est, qui neque est Cardinalis, neque est Legatus natus, sed extra ordinem Cardinalium cum potestate Legationis ad Imperatorem, Reges, Principes aut Respublicas deputatur. Atque hic passim vocatur *Nuntius Sedis Apostolicæ*, & mittitur vel cum simplici potestate Legati, vel cum potestate Legati à latere, pro qualitate scilicet clausularum in literis commissionis appositarum, ad quas ante omnia attendendum est: quia modò majorem, modò minorem tribuunt potestatem, quàm de Jure ordinario sit concessa.

In quæstionem venit: num missus cum potestate Legati de latere, vi hujus clausulæ eadem authoritas ac potestas, que de Jure communi Legatis Cardinalibus competit, concessa intelligatur? Negant quàm plurimi. Affirmant Layman tr. 4. de LL. c. 7. §. 6. n. 22. & Zoësius h. t. n. 15. Quibus accedo, arg. l. 1. ff. de Tutoribus. & Curatoribus, ubi insinuat, nihil interesse, an quis sit verus Proconsul, vel ad tempus proconsulatum obtinens. Ergo quoque nihil intererit, an quis sit Legatus de latere, vel illius potestate præditus; præsertim quia Legati S. Pontificis in c. 2. h. t. in 6, Proconsulibus æquiparantur. Et licet cit. lex. tantum loquatur de casu speciali, scil. datione Tutoris, eadem tamen est ratio de aliis, neque enim hic aliud attenditur, quàm potestas, quæ cum non mi-

U

mi-

minùs in uno sit, ac in altero, ambo eundem effectum producere poterunt. Ratio est: quia verba Pontificis accipi debent cum effectu, & operari illa, quæ denotant, *c. si Papa 10. de Privileg. in 6.* quod in proposito non fieret, nisi omnia concessa intelligantur, quæ potestas Legati à latere involvit. Nec refragatur *c. 1. h. t. in 6.* ubi perspicuè traditur, potestatem conferendi beneficia præter Legatos Cardinales aliis ordinariè concessam non esse, *quantumcunque plenam legationem obtineant.* Nam hoc *cap.* loquitur duntaxat de aliis Legatis missis, vel natis, non de Legato, vel Nuntio cum potestate Legati à latere: tum quia iste titulus Legati de Jure scripto est incognitus, ut ipsimet Adversarii fatentur, tum quia quò ad potestatem & effectum legationis nomine Legati Cardinalis etiam venit Legatus cum potestate Legati Cardinalis. Interim tamen non nescio, hujusmodi Legati potestatem juxta Stylum Curie Romanæ sæpiùs restringi, ut tantùm beneficia simplicia, quæ valorem 24. Ducatorum non excedunt, conferre permittatur. Teste Barb. *J. E. II. l. 1. c. 5. n. 53.* sed hoc ex singulari Sedis Apostolicæ dispositione provenit, & ordinariam potestatem non immutat.

§. III.

- 4 *Causa efficiens* Legati est S. Pontifex: cùm enim jurisdictioem in totum orbem habeat, & ea, quæ sunt muneris Pontificii, ipse quandoque in partibus remotis expedire nequeat, ideo Legatos mittit, & constituit, qui vice ipsius ordinariam jurisdictioem in omnes de Provincia exerceant; quemadmodum olim Imperatores in Provinciis, quas propter distantiam in propria persona gubernare non poterant, quosdam majores magistratus, nempe Proconsules, & Præsides Provinciarum constituiebant; quibus proinde *in d. c. 2. h. t. in 6.* assimilantur.

Hic *disquiri* potest: an præsumatur quis à S. Pontifice Legatus constitutus esse, ac utrum asserenti se talem esse sine exhibitione mandati credendum sit? Puto Legatum de latere secernendum esse à Legato missio. Illi, si constet Cardinalem esse, ob eminentiam cardinalitiæ dignitatis, & quia Cardinales vix unquam solent in aliis Provinciis commorari nisi legationis causâ, fides danda est, nec aliâ probatione indiget, sed immediatè potest officium suum exercere, & illa facere, quæ de Jure communi Legatis à latere sunt concessa. Quod addo: quia si asserat sibi insuper quædam extraordinaria specialiter à S. Pontifice esse commissa, tunc quò ad hac fides necessariò adhibenda non videtur, donec talem commissionem factam legitime probet, maxime si involvatur præjudicium tertii: respectu similium enim negotiorum cessat præsumptio legationis, eò ipso, quòd ordinariè concedi non soleant. Legato missio autem plane credendum non est, nec recipere oportet, antequam per exhibitionem literarum Apostolicarum, vel aliter doceat, se Legatum in tali Provincia constitutum; partim quia cessat prius allegata præsumptio, etiam respectu potestatis, quæ Legatis communiter & ordinariè concedi solet; partim quia Legatum vel Nuntium esse aliquid facti est, consequenter probari debet, & regulariter non præsumitur. Confer Fagn. *ad c. cum in Jure de Officio deleg. n. 42. 45. & seqq.*

§. IV.

Objectum Legati sunt negotia, quæ alias et sua natura judicium ac auctoritatem S. Pontificis exigunt, & quæ nec Ordinarius absque speciali Pontificis mandato exequi potest; nec quandoque & Legatis ea, quæ Ordinarius expedire posset, exercenda committantur.

§. V.

Forma spectatur in modo constituendi Legatum; qui variat: vel enim constituitur

ione certi alicujus negotii, ad certum tempus in certa Provincia: vel indefinitè & generaliter ad omnia negotia, quæ ad Pontificis administrationem pertinent, ut colligitur ex *c. 2. 4. & 9. h. t.*

§. VI.

8. *Finis & Effectus* considerantur circa Legatorum officium, & potestatem.

Officium Legatorum est de causis Provincialium ad se delatis cognoscere, & judicare, vel eas aliis delegare. *c. 1. & ibi Layman n. 5. h. t.* sententias à Delegatis latas confirmare. *c. 2. h. t.* concilium provinciale cogere, simulque statuta concedere etiam perpetuò duratura, quibus noxia evellantur, & dispensentur, salutaria inducantur, & promoveantur. *c. ult. h. t. juncto c. 2. Eod. in 6.*

9. *Potestas* non est omnibus æqualis, & majorem præ cæteris habet *Legatus à latere*. Nam I. eo ingrediente suam provinciam suspenditur aliorum Legatorum, si qui sunt in eadem provincia, officium & jurisdictio, donec ipse rursus egrediatur. *c. 8. h. t.* Quod statutum videtur propter reverentiam, quam minor debet majori, arg. *c. denique dist. 21.*

II. In jurisdictionalibus concurrunt cum quolibet Ordinario, qualiscunque sit, ideò non tantum matrimoniales, beneficiales, & alias causas Ecclesiasticas & spirituales, sed quaslibet etiam profanas ad Ecclesiasticum forum pertinentes, tam in prima, quam secunda instantia cognoscere potest jure Decretalium. *c. 1. ubi Glossa & Panormit. h. t.* Jure inquam Decretalium: nam in Trident. *sess. 24. de Reform. c. 20.* specialiter omnibus ac singulis Legatis vel Nuntiis Apostolicis præcipitur, ne quarumcunque facultatum vigore Episcopus in causis Ecclesiasticis impedire, aut aliquo modo eorum jurisdictionem præripere, seu turbare præsumant, nec contra personas Ecclesiasticas, nisi prius requisito Episcopo, vel eo negligente, procedant. Itaque ex mente

Tridentini, quod praxis sequitur, hodie in prima instantia ipse Episcopus, non verò immediatè Legatus Apostolicus omisso Episcopo est adeundus, nisi cum Episcopo lis sit. In secunda verò instantia adhuc hodie adiri potest observatà formà à Jure communi, præcipuè in *c. 3. de Appellat. in 6.* præscriptà. Idem Trident. *sess. 22. de Reform. c. 7.*

III. Legatus de latere etiam in exemptis Provinciae suæ jurisdictionem habet per *c. si Abbatem 36. §. 1. de Elect. in 6.* ubi dicitur, quòd Legatus Cardinalis Episcoporum & Abbatum Exemptorum electiones confirmare, & his, id est, Abbatibus in Episcopos electis Abbatiam, atque Monasterium suum defendendi licentiam dare possit, saltem extra Germaniam: in Germania enim tam Abbatum exemptorum, quam Episcoporum confirmatio S. Pontifici reservata est, ut supra in *Tit. de Elect. n. 87.* diximus.

IV. A die discessus ab Urbe usque ad diem I reditus sui potest absolvere quoscunque excommunicatos propter manuum injectionem in Clericos, tam extraneos, quam subditos, & tam extra, quam intra Provinciam sibi commissam; cum Legatus missus solum subditis Provinciae suæ, Legatus natus verò ne quidem subditis hanc absolutionem impertiri valeat sine speciali privilegio Papæ. *c. 9. h. t. c. 20. de Sentent. excomm.*

V. Legatus de latere de Jure communi concurrat cum quolibet ordinario Provinciae suæ in collatione Beneficiorum, ita ut inter eos simul & Papam locus sit præventioni, juxta *c. 6. h. t. & c. 1. Eod. in 6.* Quæ ipsa tamen potestas, quoadque se præfertim in Germania extendat, explicat P. Engel *h. t. n. 4. in fin. & n. 5.* Copiosissime Azor. *del. §. c. 28. & 29. per tot.*

VI. Legato de latere ampla potestas data est in concedendis dispensationibus, maxime circa restituendos spurios ad legitimos nati-

les in ordine ad beneficia Ecclesiastica, ut videre est apud Azor. *d. l. 5. c. 30.* ubi tamen *q. 15. & 17.* advertit, eum in gradibus prohibitis consanguinitatis & affinitatis, & multò magis cum iis, qui nondum legitimam habent ætatem, v. g. ad Ordines, ad beneficia, aut professionem Religionis, dispensare non posse, nisi in quantum ei specialiter à Papa conceditur.

VII. Licet in *c. cum ex eo 14. de Pœnit. & remiss. & in c. fin. Eod. in 6.* prohibeatur ne alius, quàm Papa conferat indulgentias plurimum dierum, quàm 40. attamen de consuetudine obtinuit, ut Cardinales Legati possint concedere indulgentias 100. dierum, idque etiamsi non sint Presbyteri. Barb. *f. E. U. lib. 1. c. 5. n. 5.*

13. Cæterum communis regula est, quòd Legatus de latere illa non possit, quæ S. Pontifex ordinariè facere non solet: quia S. Pontifex solummodò quò ad ordinariam, non item quò ad absolutam potestatem repræsentat; ideòque in iis, quæ speciale mandatum requirunt, & quæ in signum singularis privilegii Sedis Apostolicæ reservata sunt, sicut est translatio Episcoporum, unio duorum Episcopatum, vel divisio unius, nihil omnino potest per *c. 3. & 4. h. t.*

14. Legatus missus illud proprium habet, Legatis natis non commune, ut videlicet aliqua leviora etiam in sua legatione non expressa in sua Provincia expedire possit. *c. 6. de Præsumpt. c. 18. de Accusat. c. 9. h. t.* Nati verò nihil possunt sibi vendicare ultra speciatim in legatione eis commissa. *c. 1. h. t. in 6.*

15. E contra etiam Legatus natus aliquid speciale obtinet, aliis Legatis non commune, scilicet quòd ejusdem potestas sit diuturnior: Natorum enim legatio, quia adhæret dignitati, tam diu durat, quàm diu Legati illam possident. *c. aliqua. de Privilegiis.* aliorum verò

legatio personis tantum cohæret, & elapso tempore illi præfixo expirat. *c. 4. h. t.*

§. VII.

Contraria sunt modi, quibus officium & potestas Legati finitur.

Finitur autem I. revocatione S. Pontificis, secutâ notificatione. Aliàs si revocationem Legatus ignoret, quæ gerit, valida sunt. arg. *c. audita. de Restit. spoliat.* Num verò eo ipso, quòd Papa secundum Legatum creet in Provincia, censeatur primum revocare? controvertitur, probabiliusque videtur, quòd non: quia non repugnat de jure, imò interdum expedit, duos in eadem Provincia esse iudices ordinarios arg. *l. 1. ff. de Officio Consulis. Confer. ex Tit. de Officio Vicarii n. 28.* II. Finitur relatione negotii ad Papam: nam easâ quacunque ad S. Pontificem prælatâ Legatus amplius procedere non potest *c. 7. h. t.* III. Lapsu temporis, si Legatus ad certum tempus datus sit. *c. 4. de Officio deleg.* IV. Discessu Legati à Provincia animò non redeundi. *c. fin. h. t.* V. Morte Legati, si Legatio personæ, secus, si dignitati annexa sit, ut dictum.

Per mortem autem Pontificis non extinguitur Legatorum officium: quia eorum jurisdictionis est ordinaria, & sic magis durabilis quàm delegatorum. *c. 2. h. t. in 6.* Excipitur nisi Legatus missus sit ad Papæ beneplacitum, quod ejus morte extinguitur. *c. si. gratior. de Rescript. in 6.*

TITULUS XXXI.

De Officio Judicis ordinarii.

SUMMARIA.

1. Jurisdictionis ordinaria definitio. 2. Usque 7. è divisio.
7. Qualiter jurisdictionis ordinaria acquiratur?
8. Usque 22. Prolixè recensentur Ordinarii Ecclesiastici.